

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2019 M. RUGSĖJO 4 D. NUTARIMO NR. 924
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS JURIDINIŲ ASMENŲ NEMOKUMO ĮSTATYMO
ĮGYVENDINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO POVEIKIO KONKURENCIJAI VERTINIMO
IŠVADA**

I. Problema	<p>Kai kurių nemokumo administratorių juridinių asmenų (toliau – Juridinis administratorius) veiksmai, kuriais manipuluojama nemokumo administratorių atrankos programa (toliau – Atrankos programa), siekiant sudaryti nelygias galimybes kitiems nemokumo administratoriams dalyvauti nemokumo administratorių atrankoje (toliau – Atranka) ir būti paskirtiems administruoti įmonę bankroto procese. Toliau pateikiamos manipuliavimo Atrankos programa schemos nustatytos praktikoje.</p> <p>1. Nemokumo administratorius fizinis asmuo, pasirinkęs veiklos formą dirbti juridiniame asmenyje ir steigiantis Juridinius administratorius bei jiems vadovaujantis (toliau – Vadovas), steigia neribotą skaičių Juridinių administratorių, kurių darbo krūvis, remiantis nemokumo administratorių Atrankos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 24 d. nutarimo Nr. 924 „Dėl Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimo“ (toliau – Taisyklės), 11.2 papunkčiu, prilyginamas 0. Piktnaudžiaudamas šia nuostata, Vadovas <i>de jure</i> tampa naujai įsteigtų Juridinių administratorių, turinčių darbo krūvį 0, atstovu, nepaisant to, kad tuo pačiu metu jis anksčiau įsteigtuose Juridiniuose administratoriuose, kaip jų darbuotojas-nemokumo administratorius (toliau – Darbuotojas) ir (ar) jų Vadovas, <i>de facto</i> turi pakankamą darbo krūvį. Ši schema taip pat sudaro sąlygas Vadovui atstovauti keliems savo vadovaujamiems Juridiniams administratoriams toje pačioje Atrankoje.</p> <p>1 lentelėje pateikti Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Tarnyba) 2022 m. gruodžio 27 d. duomenys apie Vadovų pasiskirstymą rinkoje pagal vadovaujamų Juridinių administratorių skaičių (ne mažiau kaip 3):</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Vadovų skaičius</th><th>Vadovui priklausančių Juridinių administratorių skaičius</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>1</td><td>14</td></tr> <tr><td>2</td><td>10</td></tr> <tr><td>1</td><td>9</td></tr> <tr><td>1</td><td>7</td></tr> <tr><td>2</td><td>6</td></tr> <tr><td>3</td><td>5</td></tr> <tr><td>8</td><td>4</td></tr> <tr><td>22</td><td>3</td></tr> <tr> <td>40</td><td>175</td></tr> </tbody> </table> <p><i>1 lentelė. Vadovų pasiskirstymas pagal vadovaujamų Juridinių administratorių skaičių.</i></p> <p>1 lentelėje nurodytų Juridinių administratorių skaičius (175) sudaro:</p>	Vadovų skaičius	Vadovui priklausančių Juridinių administratorių skaičius	1	14	2	10	1	9	1	7	2	6	3	5	8	4	22	3	40	175
Vadovų skaičius	Vadovui priklausančių Juridinių administratorių skaičius																				
1	14																				
2	10																				
1	9																				
1	7																				
2	6																				
3	5																				
8	4																				
22	3																				
40	175																				

	<ul style="list-style-type: none"> - 55,2 proc. visoje rinkoje šiuo metu įsteigtų Juridinių administratorių (317); - 39,3 proc. visų rinkos dalyvių, turinčių teisę teikti sutikimus-deklaracijas Atrankos procese (445)¹. <p>1 lentelėje nurodytų Vadovų skaičius (40) sudaro:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 21,5 proc. visų Darbuotojų (186); - 12,7 proc. visų nemokumo administratorių fizinių asmenų, turinčių teisę administruoti nemokumo procesus (314). <p>2. Prieš dalyvaudamas Atrankoje Juridinis administratorius laikinai įdarbina atitinkamą skaičių Darbuotojų, tokiu būdu dirbtinai padidindamas darbo krūvio skaičiavimo formulės vardiklį, kas automatiškai lemia to Juridinio administratoriaus darbo krūvio reikšmės sumažėjimą, o tai padidina tikimybę laimėti norimas Atrankas. Gavęs norimus administruoti bankroto procesus, Juridinis administratorius atleidžia laikinai įdarbintus Darbuotojus, o visų jiems priskirtų bankroto procesų administratoriumi tampa likę (nuolatiniai) Juridinio administratoriaus Darbuotojai (dažniausiai Vadovas). Praktikoje fiksuotas atvejis, kai tokiu būdu Vadovas tapo 6 buvusiems Darbuotojams priskirtų bankroto procesų administratoriumi.</p> <p>Remiantis Tarnybos 2022 m. gruodžio 23 d. duomenimis, 20 Vadovų, kurie nuo 2021 m. liepos 1 iki 2022 m. gruodžio 23 d. pateikė Tarnybai daugiausia prašymų dėl Darbuotojo keitimo, pateiktų prašymų skaičius svyravo nuo 22 iki 138, iš viso – 994 prašymai, kas sudaro 54,8 proc. visų rinkoje patvirtintų prašymų dėl Darbuotojo keitimo.</p> <p>Įgyvendinant šias manipuliavimo Atrankos programa schemas, neigiamą poveikį konkurencijai jaučia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nemokumo administratoriai fiziniai asmenys, pasirinkę nemokumo administravimo paslaugas teikti pagal individualios veiklos pažymą (toliau – Fiziniai administratoriai), kurie sudaro 28,7 proc. visų subjektų, turinčių teisę teikti sutikimus-deklaracijas Atrankos procese. Dėl veiklos formos specifikos Fiziniai administratoriai Atrankose gali atstovauti tik patys sau,² o civilinės sutarties pagrindu samdomų darbuotojų skaičius negali paveikti jų darbo krūvio reikšmės; • Juridiniai administratoriai, kurie dėl kitų piktnaudžiavimo Atrankos programa gali atsirasti prastesnėje Atrankos reitingų pozicijoje, tokiu būdu sumažinant jų tikimybę būti paskirtiems administruoti įmonę bankroto procese.
II. Sprendimo tikslas	Stabdyti nemokumo administratorių piktnaudžiavimą Atrankos programa ir naikinti prielaidas nesąžiningai konkurencijai.

¹ Šiuo metu įregistruotų Juridinių administratorių ir nemokumo administratorių fizinių asmenų, pasirinkusių vykdyti veiklą pagal individualią pažymą, skaičius.

² Juridinių asmenų nemokumo įstatymo 129 straipsnio 2 dalis: „Nemokumo administratorius fizinis asmuo gali verstis viena iš šių veiklos formų: 1) verstis individualia veikla; 2) dirbti juridiniame asmenyje, kuris turi teisę administruoti nemokumo procesus, arba, kai pagal atitinkamos teisinės formos juridinius asmenis reglamentuojančius teisės aktus juridinis asmuo neprivalo turėti darbuotojų, būti juridinio asmens dalyviu.“

	<p>administratorių) skaičių. Taigi, proporcingai piktnaudžiavimo mastui bus daromas neigiamas poveikis nesąžiningiems Juridiniams administratoriams, o tai skatins ilgalaikį (ne fiktyvų) Darbuotojų įdarbinimą ir užkardys piktavališką Juridinių administratorių steigimą.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, vertintina, kad Nutarimo projektu siūlomas reguliavimas turės labiau teigiamą poveikį konkurencijai nei neigiamą. Įvertinus manipuliavimo Atrankos programa praktiką, mastą ir padarinius, darytina išvada, kad Taisyklių pakeitimų poveikis Juridiniam administratoriui, kuris turi Darbuotoją, įdarbintą dviejuose Juridiniuose administratoriuose, yra minimalus, palyginti su dabar galiojančiu reglamentavimu, ir proporcingas, kiek tai būtina pagrindinei problemai išspręsti.</p>
Galimų alternatyvų įvertinimas ir tinkamiausios parinkimas	<p>Priimant sprendimą dėl Juridinio administratoriaus darbo krūvio skaičiavimo modelio buvo vertinamos 3 galimos alternatyvos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Finansų ministerijos pasiūlytas variantas, kuris numatytas Nutarimo projekte; • Nemokumo administratorių rūmų (toliau – NAR) siūlytas variantas – pašalinti Taisyklių 11.2 papunkčio paskutinį sakinį dėl nulinio krūvio priskyrimo ir į šiuo metu galiojančios darbo krūvio skaičiavimo formulės vardiklį įtraukti ir tuos Darbuotojus, kurie turi darbo krūvių ir kituose Juridiniuose administratoriuose; • Nemokumo ir verslo administratorių asociacijos (toliau – NVAA) siūlytas variantas – Nutarimo projektu siūlomoje Juridinių administratorių darbo krūvio skaičiavimo formulėje Darbuotojų darbo krūvius sudėti atskirai, juos subendravardiklinant. <p>Finansų ministerija, įvertinusi galimas alternatyvas, pasirinko Nutarimo projekte siūlomą darbo krūvio skaičiavimo modelį. Likusios alternatyvos buvo atmestos dėl šių priežasčių:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Remiantis NAR siūlymu, Taisyklių 11.2 papunkčio paskutinio sakinio atsisakymas išspręstų tik dalį praktikoje fiksuotų problemų – piktavališką Juridinių administratorių steigimą. Tuo tarpu, Darbuotojų (kurie turi krūvių ir kituose Juridiniuose administratoriuose) įtraukimas į dabar galiojančios darbo krūvio formulės vardiklį situaciją dar pablogintų – paskatintų laikiną Darbuotojų įdarbinimą siekiant nesąžiningai įgyti pranašumą Atrankoje prieš kitus rinkos dalyvius. • NVAA siūlomas darbo krūvio skaičiavimo algoritmas šiuo atveju yra nesuderinamas su bendraisiais Taisyklių tikslais, nes atskirų Juridinių administratorių Darbuotojų darbo krūvių skaičiavimas yra suindividualizuojamas ir prilyginamas Fizinio administratoriaus darbo krūvio skaičiavimui, o tai neatspindi visų tuo metu turimų Juridinio administratoriaus pajėgumų. Siūlomas variantas gali suponuoti neproporcingai dideles Juridinių administratorių darbo krūvių reikšmes, kas suformuotų labai ryškų darbo krūvių disbalansą tarp skirtingas veiklos formas pasirinkusių nemokumo administratorių.